

דף יד.

עין משפט א

הרמב"ם הל' עבודה זרה פ"י ה"ד

אף במקום שהתירו להשפיר לא לבית דירה התירו מפני שהוא מכניס לתוכה עבודת כוכבים ונאמר (דברים ז-כו) 'לא תביא תועבה אל ביתך'. אבל משפיר להן בתים לעשותן אוצר. ואין מוכרין להן פירות ותבואה וכיוצא בהן במחבר לקרקע. אבל מוכר הוא משפיקן או מוכר לו על מנת לקץ וקוצץ. ומפני מה אין מוכרין להן

ר. כסף משנה: אף במקום שהתירו וכו'. משנה שם ואמרו בגמרא אף במקום שאמרו להשכיר מכלל דאיכא דוכתא דלא מוגרי ואע"פ שהלכה כר"י לא נמנע רבינו מלכתוב משנה זו להשמיענו דין זה ורצה לתפוס לשון המשנה דהא ליכא למיחזש דנימא הלכה כר"מ שהרי הוא ז"ל פסק בסמוך כר"י: ומ"ש אבל משכיר להם לעשותן אוצר. כלומר שאם שלא לבית דירה אמרו א"כ במה אמרו משכירין להם לכך כתב דהאי משכירין להם היינו אוצר: כתב הראב"ד אבל משכיר להם בתים לעשותן אוצר א"א ובלבד שלא יהא אוצר של יין ואם עשה שכוונו אסור עכ"ל. ורבינו כתב אוצר ולא פירש ופשיטא דאינו יכול לעשותו אוצר דייך נסך ואם עשאו שזה אסור כדברי הראב"ד ולא הוצרך רבינו לכתוב זה שכבר נתבאר בהלכות מאכלות אסורות שכל הנאת יין נסך אסור: ואין מוכרין להם פירות ותבואה וכו'. משנה (דף י"ט:): אין מוכרין להם במחבר לקרקע אבל מוכר הוא משפיקץ ר"י אומר מוכר הוא לו ע"מ לקוץ ובגמרא (שם דף כ'): ת"ר מוכר לו אילן ע"מ לקוץ וקוצץ דברי ר"י ור"מ אומר אין מוכר לו אלא קוצץ. וכתב הרמ"ך הרי"ף פסק כר"מ משום דסתם מתניתין כוותיה ועוד דקי"ל הלכה כר"מ בגזרותיו ע"כ. וי"ל שפסק רבינו כר"י משום דמוכח בברייתא בגמרא דמאן דפליג עליה דר"י היינו ר"מ ואע"ג דסתם במתני' ומחלוקת בברייתא הלכה כסתם מתני' שאני הכא דמוכח דתלמודא סבר דהלכה כר"י דבעי בעיא אליביה. דהכי אמרינן התם איבעיא להו בהמה ע"מ לשחוט מהו התם טעמא מאי שרי רבי יהודה דלאו ברשותיה קיימי ולא מצי משהי להו אבל בהמה כיון דברשותיה דעובד כוכבים קיימא משהי לה או דלמא ל"ש. וז"ל הרא"ש תמיהא לי על הרי"ף למה הביא בהלכותיו הך בעיא שהיא אליביה דר' יהודה והיה נראה דמדבעי סתמא דתלמודא אליבא דרבי יהודה אלמא הלכתא כוותיה והא דקתני במתני' אבל מוכר הוא משפיקץ לאו סתמא הוא כר"מ אלא דרבי יהודה ור"מ פליגי בדברי ת"ק דרבי יהודה מפרש דבריו אבל מותר הוא משיתנה עמו לקוץ דלא משמע ליה דקאמר ת"ק משפיקץ דמה חידוש הוא זה וכי בשביל שהיה מחובר לקרקע לא ימכרנו לו אחר שנקצץ ורבי מאיר פירש בברייתא משפיקץ ממש והרמב"ם ז"ל פסק בחבוריו כר"י עכ"ל: ומפני מה אין מוכרין להם וכו' עד ולא בנתינה. הכל ברייתא (שם דף כ'). ומוכח בגמרא דאע"ג דאסור לספר בשבחן אם ראה עובד כוכבים נאה יכול להודות ולומר מה רבו מעשיך ה' או ברוך ששכח לו בעולמו:

שְׁנֵאמַר (דברים ז-ב) 'וְלֹא תִחַנֵּם' לֹא תִתֵּן לָהֶם חֲנִיָּה
בְּקִרְקַע שָׂאֵם לֹא יִהְיֶה לָהֶם קִרְקַע יְשִׁיבָתָן יְשִׁיבַת עֲרָאִי
הִיא. וְכֵן אָסוּר לְסַפֵּר בְּשִׁבְחָן וְאָפְלוּ לוֹמַר כַּמָּה נָאָה
עוֹבֵד כּוֹכָבִים זֶה בְּצוּרָתוֹ. קֵל וְחֹמֶר שִׁסְפֹּר בְּשִׁבְחָ
מַעֲשָׂיו אוֹ שִׁיחֲבֵב דְּבַר מִדְּבָרֵיהֶם שְׁנֵאמַר וְלֹא תִחַנֵּם לֹא
יִהְיֶה לָהֶם חֵן בְּעֵינֶיךָ, מִפְּנֵי שְׁגוּרָם לְהַדְבִּיק עִמּוֹ וְלִלְמֹד
מִמַּעֲשָׂיו הָרָעִים. וְאָסוּר לִתֵּן לָהֶם מִתְּנַת חֲנָם אֲבָל נוֹתֵן
הוּא לִגְר תּוֹשֵׁב שְׁנֵאמַר (דברים יד-כא) 'לִגְר אֲשֶׁר
בְּשַׁעְרֶיךָ תִּתְּנָנָה וְאֶכְלָה אוֹ מִכֹּר לְנִכְרִי', בְּמִכְרָה וְלֹא
בְּנִתְיָנָה:

שו"ע יו"ד סימן קנא סעיף יד

טז. אסור לספור בשבחן **ש** אפי' לומר כמה נאה עכו"ם זה בצורתו, וקל
וחומר שיספור בשבחיו במעשיו או שיחבב דבר מדבריו, אבל אם
מתכוון בשבחיו זה להודות להקב"ה שברא בריה נאה כזו מותר **ת**.

עין משפט ב הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ב

וכמה הוא. כל מקום שראוי לזרע בו חמר שעורים
ויזרענו ביד **א** ולא יקרב זריעתו ולא ירחק אותה. ערכו

ש. מברייתא ומימרא דרב בע"ז דף כ'.

ת. מברייתא שם בע"ז דף ח' מר' ישמעאל ונתבאר באו"ח סוף סי' רכ"ה.

א. כסף משנה: ומ"ש ויזרענו ביד. בפ"ו דערכין (דף כ"ה) מפולת יד ולא מפולת שוורים
ופירש"י מפולת יד שזורעים ביד ולא מפולת שוורים שהיו רגילים וכו'. ומ"ש ולא
יקרב זריעתו ולא ירחק אותה זהו פירוש רבינו במה שאמרו שם תני לוי ולא מעובה ולא
מודק אלא בינוני ורש"י פירש בענין אחר. ומה שכתב ואין שנת יובל מן המנין: ואחד
המקדיש שדה טובה וכו'. משנה בפרק ג' דערכין (דף י"ד) אחד המקדיש בחולת המחזז
ואחד המקדיש בפרדסות סבסטי נותן בזרע חומר שעורים חמשים שקל כסף:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהודר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

חֲמִשִּׁים שְׁקָלִים לְכָל שְׁנֵי יוֹבֵל. וְאֵין שְׁנַת יוֹבֵל מִן הַמָּנִין.
וְאַחֲד הַמְּקֻדָּשׁ שְׁדָּה טוֹבָה שְׁאֵין בְּכָל אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל
כְּמוֹתָהּ. אוֹ שְׁדָּה רָעָה שְׁאֵין כְּמוֹתָהּ לְרָעָה. כְּזֶה מַעֲרִיכִין
אוֹתוֹ:

עין משפט ג. הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הכ"ו

כִּיצַד דִּין מְקֻדָּשׁ שְׁדָּה מְקַנְתּוֹ. = שְׁמִין אוֹתָהּ בְּדַמְיָהּ
וְרוֹאִין כַּמָּה הִיא שְׁוֶה עַד הַיּוֹבֵל וּפְדֻדָּה אוֹתָהּ כָּל מִי
שִׁירָצָהּ. וְאִם פְּדָה אוֹתָהּ הַמְּקֻדָּשׁ אֵינוֹ מוֹסִיף חֲמִשׁ
וּפְדֻיוֹנָה לְבִדָּק הַבֵּית כְּשֶׁאֵר עֲרִכִין וְדָמִים. וְכִשְׁיִגִיעַ
הַיּוֹבֵל תַּחֲזוֹר לְבַעֲלִים הָרֵאשׁוֹנִים שֶׁמְכָרוּהָ. בֵּין שְׁנִפְדִּית
מִיד הַגְּזֵבֶר וְהָרִי הִיא יוֹצֵאָה מִיד אַחֵר. בֵּין שְׁלֹא נִפְדִּית
וְהָרִי הִיא יוֹצֵאָה מִיד הַהֶקְדָּשׁ הָרִי זֶה חוֹזֶרֶת לְמוֹכֵר
וְאֵינָהּ יוֹצֵאָה לְכַהֲנִים שְׁאֵין אָדָם מְקֻדָּשׁ דָּבָר שְׁאֵינוֹ
שָׁלוֹ:

עין משפט ד. הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ה

כִּיצַד דֶּרֶךְ הַחֲשֻׁבּוֹן = בְּעֶרְכֵי שְׁדוֹת. הָרִי שֶׁהֶקְדָּשׁ שְׁדָּה
אַחֲזָתוֹ וְנִשְׁאָר לַיּוֹבֵל שְׁמוֹנֶה שָׁנִים חוּץ מִשְׁנַת הַיּוֹבֵל

ב. כסף משנה: כיצד דין מקדיש שדה מקנתו וכו'. ומה שכתב וכשיגיע היובל תחזור
לבעלים הראשונים שמכרוה וכו'. משנה בספ"ז דערכין שדה מקנה אינה יוצאה לכהנים
ביובל שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו:

ג. כסף משנה: כיצד דרך החשבון וכו'. משנה פ' ששי דערכין (דף כ"ה) הקדישה שנים
ושלש שנים לפני היובל נותן סלע ופונדיון לשנה. ומה שכתב ואם רצו הבעלים לפדותה
וכו' מפורש בפרשת אם בחקותי ואם גאול יגאל את השדה המקדיש אותו ויסף חמשית
כסף ערכך עליו וקם לו. ומה שכתב וכן כל חומש האמור בתורה צריך שיהא הקרן עם

שְׂאִינָה בַּחֲשֹׁבֹן כְּמוֹ שְׂבֵאֲרָנוּ. כָּל הָרוּצָה לַפְדוּתָהּ מִיד
הַקֹּדֶשׁ נוֹתֵן לְכָל (וִיקְרָא כז-טז) 'זָרַע חֹמֶר שְׁעוּרִים'
שְׂמוֹנָה סִלְעִים וְשְׂמוֹנָה פּוֹנְדִּיּוֹנוֹת. וְאִם רָצוּ הַבְּעָלִים
לַפְדוּתָהּ נוֹתֵנִין עֶשֶׂר סִלְעִים וְעֶשְׂרָה פּוֹנְדִּיּוֹנוֹת לְפִי שֶׁהֵן
מוֹסִיפִין חֲמֵשׁ. וְכֵן כָּל חֲמֵשׁ הָאָמוֹר בַּתּוֹרָה צָרִיךְ שִׁיְהֶא
הֶקְרָן עִם הַתּוֹסְפוֹת חֲמֵשָׁה נִמְצָא שֶׁהוֹסִיף רִבִּיעַ הֶקְרָן.
וְכֵן אִם פָּדְתָה אִשְׁתּוֹ שֶׁל מִקְדִּישׁ אוֹ אֶחָד מִיּוֹרְשָׁיו הָרִי
אֵלּוֹ מוֹסִיפִין חֲמֵשׁ:

עין משפט ה

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הכ"ו

עיינ לעיל עין משפט ג

עין משפט ו.ז.

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הט"ו

הִיָּתָה מְלֵאָה אֵילָנוֹת **ד** אֵף עַל פִּי שְׁלֹא פִּירַשׁ הָרִי הַקֹּדֶשׁ
גַּם הָאֵילָנוֹת שְׁכָל הַמִּקְדִּישׁ בְּעֵין יָפָה הוּא מִקְדִּישׁ
וּמַחֲשִׁבִין אֶת הָאֵילָנוֹת בְּשׁוֹיֵיהֶן וְהֶקְרָקַע מוֹדִדִין אוֹתָהּ
וְיִהְיֶה עֶרְכָּה סֵלַע וּפּוֹנְדִּיּוֹן לְכָל שָׁנָה וּלְכָל זָרַע חֹמֶר כְּמוֹ
שְׂבֵאֲרָנוּ:

התוספת חמשה וכו'. בפרק הזהב (דף נ"ד) בעיא דאיפשיטא דחומשא מלבר ופירש"י על
ארבעה רבעים מוסיף החמישי מן החוץ דהוה ליה לעשרים זוז חמש זוז. ומ"ש וכן אם
פדתה אשתו של מקדיש:

ד. כסף משנה: היתה מלאה אילנות וכו'. (ריש פ' יש בערכין דף י"ד) אמר רב הונא
הקדיש שדה מליאה כשהוא פודן פודה אילנות בשויין וחוזר ופודה קרקע בית זרע
חומר שעורים בחמשים שקל כסף אלמא קסבר רב הונא (אדם) מקדיש בעין יפה מקדיש:

עין משפט זז

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד ה"ז

היו האילנות שלשה אילנות לתוך בית סאה ה ולא פירש
שהאילנות בלבד הוא שהקדיש הרי זה הקדיש את
הקרקע ואת האילנות שביניהן. אבל אם היו האילנות
נטועים כל שלשה אילנות בבתר מבית סאה או בפחות
או שהקדישן זה אחר זה הרי זה לא הקדיש את הקרקע
ולא את האילנות שביניהם:

ה. כסף משנה: היו האילנות ג' אילנות לתוך בית סאה וכו'. ברייתא שם (דף י"ד) הקדיש
ג' אילנות ממטע י' לבית סאה ה"ז הקדיש את הקרקע ואת האילנות שביניהם כשהוא
פודה פודה בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף פחות מכן או יתר על כן או
שהקדישן בזה אחר זה ה"ז לא הקדיש לא את הקרקע ולא את האילנות שביניהם ולא עוד
אלא אפי' הקדיש אילנותיו ואח"כ הקדיש קרקע כשהוא פודה פודה את האילנות בשוייהן
וחוזר ופודה קרקע בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף. ופירש רש"י הקדיש שלשה
אילנות נטועים ומפוזרין כסדרן ממטע עשרה לבית סאה שאם היו עשרה מפוזרים בדרך
אילו היה מחזיקין בית סאה זו היא נטיעת אילנות וכל קרקע שביניהם צריך להם לפיכך
אם הקדישן הרי זה הקדיש קרקע שביניהם וכו'. פחות מכן אם היו נטועים בפחות ממטע
עשרה לבית סאה או ביותר מכן אין זה סדר נטיעת אילנות ולא הקדיש אלא אילנות וכשהוא
פודן פודן בשוייהן. זה אחר זה לא קנה הקדש קרקע שאין קנין קרקע אלא לשלשה אילנות
כדאמרין בבתרא. ולא עוד ולא אלו בלבד נפדין בשוייהן שאין עמהם הקדש קרקע [כלל
אלא אפילו הקדיש האילנות שאין נטועים כסדר ואח"כ הקדיש קרקע] דאיכא למימר
ליפרקו אגב ארעייהו אפ"ה הואיל ולא קדשו יחד פודה אילנות בשוייהן והקרקע נפדית
בית זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף עכ"ל. ורבינו נראה שגורס הקדיש שלשה
אילנות לתוך בית סאה והא דקתני ברישא דברייטא כשהוא פודה פודה בית זרע חומר
שעורים בחמשים שקל כסף כלומר שהם נפדים אגב קרקע ולא בפני עצמן והשמיטו רבינו
משום דבגמרא מותיב מינה לרב הונא דאמר פודה אילנות בשוייהן וחוזר ופודה קרקע בית
זרע חומר שעורים בחמשים שקל כסף ומוקי לה כר"ש דאמר מקדיש בעין רעה מקדיש
והוא ז"ל פסק לעיל בסמוך כרב הונא: והראב"ד כתב א"א אינו כן אלא שהם נפדים על
גבי השדה ואע"ג דאמר רב הונא הכי בערכין וכו'. וטעמו מדגרסינן בפרק הנזכר אמר ר"פ
הקדיש אילנות פודה בשוייהן ופריך בגמרא אמאי וליקדשו אגב ארעייהו וליפרקו אגב
ארעייהו וכ"ת אילנות הקדיש ארעא לא הקדיש והאמרי נהרדעי מאן דמזבן ליה דיקלא
לחבריה קני ליה משיפולא ועד תהומא ושני לאו מי אתמר עלה בבא מחמת טענה ופירש"י
מחמת טענה שטוענו שהזכיר לו שם קרקע ע"כ. ומדאקשינן לר"פ ליפרקו אגב ארעייהו
ואיצטריך לשנויי משמע דהכי ס"ל דכל היכא דהקדיש ארעא ואילנות מיפרקו אגב
ארעייהו. וכתב עוד הראב"ד בזה לקמן בפרק זה ואני אומר שאין זה מוכרח דאפשר דלפי
שיטת המקשה השיב לו וליה לא ס"ל, והראב"ד עצמו הרגיש בזה וכתב ומיחזי דלא ס"ל
הכי נראה מלשון זה שאינו מוכרח לומר כן:

עין משפט ט

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הי"ח

הַקֹּדֶשׁ הָאֵילָנוֹת וְאַחֵר כָּךְ הַקֹּדֶשׁ אֶת הַקֶּרֶקַע פֹּדֶה אֶת
הָאֵילָנוֹת בְּשִׁוּיָהֶן וְאֶת הַקֶּרֶקַע עַל פִּי מִדָּתָהּ:

עין משפט י

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הב"ח

הַלֹּקַח שָׁדָה מֵאֲבִיו אוֹ מִשָּׂאֵר הַמִּוֹרִשִּׁין אוֹתוֹ
וְהַקֹּדֶשׁ. בֵּין שֶׁהַקֹּדֶשׁ אַחֵר מוֹת אָבִיו אוֹ מוֹרִישׁוֹ.
וּבֵין שֶׁהַקֹּדֶשׁ בְּחַיֵּי אָבִיו אוֹ שָׂאֵר מוֹרִישָׁיו וְאַחֵר כָּךְ
מֵת אָבִיו הֵרִי זֶה כְּשֶׁדָּה אֶחָדָה. שֶׁנֶּאֱמַר (ויקרא כז-כב)
'וְאִם אֶת שְׂדֵה מִקְנָתוֹ אֲשֶׁר לֹא מִשְׂדֵּה אֶחָדָתוֹ' שְׂדֵה
שְׂאִינָה רְאוּיָה לְהִיּוֹת שְׂדֵה אֶחָדָה יִצָּאֵת זֶה שְׂרָאוּיָה לוֹ
לְיֹרֶשֶׁה:

דף יד:

עין משפט א

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הט"ז

הַמִּקְדִּישׁ אֶת הַשְּׂדֵה שְׂאִינָה רְאוּיָה לְזִרְעָה וְהִיא
הַנִּקְרָאת טְרָשִׁין פּוֹדִין אוֹתָהּ בְּשִׁוּיָהּ. וְכֵן הַמִּקְדִּישׁ אֶת
הָאֵילָנוֹת בְּלֶבֶד פּוֹדִין אוֹתָן בְּשִׁוּיָהֶן:

ו. כסף משנה: הלוקח שדה מאביו וכו'. משנה ספ"ו דערכין (דף כ"ו): ופסק כרבי יהודה ור"ש לגבי ר"מ:

ז. כסף משנה: המקדיש את השדה שאינה יפה לזריעה וכו'. שם אמר ר"פ הקדיש (טרשין) פודין בשוויין מאי טעמא בית זרע אמר רחמנא והני לאו בני זריעה נינהו וכו' הקדיש אילנות פודין בשוויין מאי טעמא בית זרע אמר רחמנא ולא אילנות:

עין משפט ב.ג. הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פ"א הי"ג

מִכָּר נִקְעִים מְלֵאִים מִיָּם אוֹ סְלָעִים שְׁאִינָם רְאוּיִין לְזִרְעָה
הָרִי זֶה פֻּדָּה בְּפָחוֹת מִשְׁתֵּי שָׁנִים שְׁנָאֹמֶר (ויקרא
כה-טו) 'בְּמִסְפַּר שָׁנֵי תְּבוּאָתָּה'. שָׁדָה הָרְאוּי לְתְּבוּאָה הִיא
שְׁאִינָה נִגְאָלָת אֲלָא אַחֲרֵי שְׁתֵּי שָׁנִים. וְאִם לֹא נִגְאָלָה אַף
עַל פִּי שְׁאִינָה רְאוּיָה לְזִרְעָה חֹזֶרֶת לְבַעָלִים בַּיּוֹבֵל:

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הכ"ה

הַמְּקַדִּישׁ אֶת הָאֵילָנוֹת ^ה וְהַגִּיעַ הַיּוֹבֵל וְלֹא פָּדוּ אוֹתָם
אֵינָן יּוֹצְאִין לְכַהֲנִים שְׁנָאֹמֶר (ויקרא כז-כא) 'וְהָיָה הַשָּׂדֶה
בְּצִאתוֹ בַּיּוֹבֵל' וְאֵין אֵלּוּ שָׂדֶה. אֲבָל הַמְּקַדִּישׁ אֶת
הַטְּרָשִׁים וְהַגִּיעַ יוֹבֵל וְלֹא פָּדוּ אוֹתָן הַבְּעָלִים הָרִי אֵלּוּ
יוֹצְאִין לְכַהֲנִים שְׁנָאֹמֶר וְהָיָה הַשָּׂדֶה וְזוֹ נִקְרָאת שָׂדֶה:

עין משפט ד הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הט"ז

הַמְּקַדִּישׁ אֶת הַשָּׂדֶה שְׁאִינָה רְאוּיָה לְזִרְעָה ^ט וְהִיא
הַנִּקְרָאת טְרָשִׁין פּוֹדִין אוֹתָהּ בְּשׁוּיָהּ. וְכֵן הַמְּקַדִּישׁ אֶת
הָאֵילָנוֹת בְּלֶבֶד פּוֹדִין אוֹתָן בְּשׁוּיָהֶן:

עין משפט ה הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הכ"ה

עין לעיל עין משפט ב.ג.

ח. כסף משנה: המקדיש את האילנות וכו'. אבל המקדיש את הטרשים וכו'. מימרא דרב
פפא רפ"ג דערכין (י"ד:): וכתב הראב"ד המקדיש את האילנות והגיע היובל וכו' א"א
זו היא שמעתא דר"פ וכו'. וכבר כתבתי בזה בפ' זה:
ט. כסף משנה: המקדיש את השדה שאינה יפה לזריעה וכו'. שם אמר ר"פ הקדיש
(טרשין) פודין בשוויין מאי טעמא בית זרע אמר רחמנא והני לאו בני זריעה נינהו וכו'
הקדיש אילנות פודין בשוויין מאי טעמא בית זרע אמר רחמנא ולא אילנות:

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלהרד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים
בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477
email: minchat.aaa@gmail.com

הרמב"ם הל' שמיטה ויובל פי"א הי"ד

עין משפט ו

מִכָּר אֵילָנוֹת י אין נִגְאָלִין לְפָחוֹת מִשְׁתֵּי שָׁנִים שְׁהָרִי
רְאוּיִים לְתַבּוּאוֹת. וְאִם לֹא נִגְאָלִין אֵינָן חוֹזְרִין לְבַעֲלִים
בַּיּוֹבֵל שְׁנָאֵמַר (ויקרא כה כז-כח) 'וְשָׁב לְאַחֲזָתוֹ' וְלֹא
לְאֵילָנוֹת:

הרמב"ם הל' ערכין וחרמין פ"ד הכ"ו

עין משפט ז

כִּיצַד דִּין מִקְדִּישׁ שְׁדָּה מְקַנְתּוֹ. שְׁמִין אוֹתָהּ בְּדַמְיָהּ
וְרוֹאִין כַּמָּה הִיא שְׁוָה עַד הַיּוֹבֵל וּפְּדָה אוֹתָהּ כָּל מִי
שִׁירָצָה. וְאִם פָּדָה אוֹתָהּ הַמִּקְדִּישׁ אֵינוֹ מוֹסִיף חֲמִשׁ
וּפְדִיוָנָה לְבֶדֶק הַבַּיִת כֶּשֶׁאֵר עֲרָכִין וְדָמִים. וְכִשְׁיִגִיעַ
הַיּוֹבֵל תַּחֲזוֹר לְבַעֲלִים הָרְאוּשׁוֹנִים שְׁמִכְרוּהָ. בֵּין שְׁנִפְדִּית
מִיד הַגִּזְבָּר וְהָרִי הִיא יוֹצֵאָה מִיד אַחֵר. בֵּין שְׁלֹא נִפְדִּית
וְהָרִי הִיא יוֹצֵאָה מִיד הַהֶקְדֵּשׁ הָרִי זֶה חוֹזְרָת לְמוֹכָר
וְאֵינָהּ יוֹצֵאָה לְכַהֲנִים שְׁאִין אָדָם מִקְדִּישׁ דָּבָר שְׁאִינוֹ
שְׁלוֹ:

י. כסף משנה: (יג-יד) מכר נקעים מלאים מים או טרשים וכו' עד ולא לאילנות. פ"ב
דערכין (דף י"ד ע"ב) אלא שדין נקעים מלאים מים אינו שם ואפשר שחסרון הוא
בספרים דידן אי נמי דמדאשכחן דיהיב גמרא טעמא לטרשין משום דלאו בני זריעה ממילא
משמע דה"ה לנקעים מלאים מים שגם הם אינם בני זריעה וגם בכל דוכתא דינם שוה בין
לענין מכר בין לענין הקדש:

כ. כסף משנה: כיצד דין מקדיש שדה מקנתו וכו'. ומה שכתב וכשיגיע היובל תחזור
לבעלים הראשונים שמכרוה וכו'. משנה בספ"ז דערכין שדה מקנה אינה יוצאה לכהנים
ביובל שאין אדם מקדיש דבר שאינו שלו:

עין משפט זז

הרמב"ם הל' נזקי ממון פי"א ה"א

כִּמָּה הוּא הַכֹּפֶר. ל כִּמוֹ שֶׁרְאוּ הַדִּינִין שֶׁהוּא דִּמִּי הַנֶּהֱרָג
הַכֹּל לְפִי שְׁוִיו שֶׁל נֶהֱרָג שֶׁנֶּאֱמַר (שמות כא-ל) וְנָתַן
פְּדִיָּן נַפְשׁוֹ כָּכָל אֲשֶׁר יוֹשֵׁת עָלָיו. וְכֹפֶר הָעֶבְדִּים בֵּין
גְּדוּלִּים בֵּין קִטְנִים בֵּין זָכָרִים בֵּין נְקִבוֹת הוּא הַקֶּנֶס
הַקְּצוּב בַּתּוֹרָה שֶׁלָּשִׁים סָלַע כֶּסֶף יָפָה בֵּין שֶׁהִיָּה הָעֶבֶד
שׁוֹה מֵאָה מָנָה בֵּין שְׁאִינוֹ שׁוֹה אֶלָּא דִּינָר. וְכָל הַמַּעֲכָב
גֵּט שֶׁחֲרוּר אֵין לוֹ קֶנֶס הוֹאִיל וְאֵין לוֹ אֲדוֹן שֶׁהָרִי יֵצֵא
לְחֵירוֹת:

עין משפט ט

הרמב"ם הל' נזקי ממון פ"ז ה"ג

בְּהֵמָה שֶׁחֻבְּלָה בְּאָדָם מ בֵּין בְּכֻנָּה בֵּין שְׁלֵא בְּכֻנָּה. אִם
תָּמָה הִיא מְשֻׁלָּם חֲצִי נֶזֶק מְגוּפָה וְאִם מוֹעֲדָת הִיא
מְשֻׁלָּם נֶזֶק שָׁלֵם. וּפְטוּר מִן הַשְּׁבֵת וּמִן הַבִּשְׁתּוּ וּמִן הַצֵּעַר
וּמִן הָרְפוּי. שְׁאֲרֵבְעָה דְּבָרִים אֵלּוּ לֹא חִיְבָה בָּהֶן תּוֹרָה
אֶלָּא בְּאָדָם שֶׁחֻבְּל בַּחֲבֵירוֹ אֲבָל בְּהֵמָה שֶׁחֻבְּלָה בְּאָדָם
הָרִי זֶה כְּמִי שֶׁהִזִּיקָה מִמוֹנוֹ שְׁאִינוֹ חֵיב אֶלָּא חֲצִי נֶזֶק
בְּלִבָּד. לְפִיכָךְ שׁוּרוֹ שְׁבִישׁ פְּטוּר וְאִם בִּישׁ הוּא בְּעֶצְמוֹ
חֵיב כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר. וְשׁוּרוֹ שֶׁחֻבְּל בְּאֶבִּיו אוֹ בְּאֶמּוֹ אוֹ

ל. כסף משנה: וכל המעוכב גט שחרור וכו'. כתב הרב המגיד ואני תמה למה לא כתב
רבינו שאם תפס אין מוציאין מידו וכו'. מכל מקום אפשר לומר דהיינו טעמא משום
דלא חסריה ממון משא"כ בדין הנזכר בפרק רביעי מהלכות חובל:

מ. כסף משנה: בהמה שחבלה באדם וכו'. כתב הרב המגיד נתבאר סוף פרק כיצד הרגל
שהשור פטור מארבעה דברים. ואני אומר שמשנה שלימה היא בפרק החובל (דף פ"ז):

שְׁהַדְלִיק גְּדִישׁ חֲבֵרוֹ בְּשִׁפְת חֵיב בְּנֻזְקִין וְאֵלּוֹ הָיָה הוּא
בְּעֶצְמוֹ הָעוֹשֶׂה זֶה פָּטוּר מִלְּשָׁלֵם כְּמוֹ שִׁיתְבָּאָר:

שור"ע חו"מ סימן תה סעיף א

א. שור שחבל באדם אפי' נתכוון לבהמה וחבל באדם דינו כדין שור
שהזיק לשור אם תם משלם חצי נזק ואם מועד משלם נזק שלם, אבל
פטור מצער וריפוי ושבת ובושת שלא חייבה תורה בד' דברים אלו אלא
באדם המזיק.

עין משפט י הרמב"ם הל' נערה בתולה פ"ב ה"ג

קָנַס שׁוֹה בְּכָל. אֶחָד הֵבֵא עַל בֵּית כֹּהֵן גָּדוֹל וְאַחַד הֵבֵא
עַל בֵּית גֵּר אוֹ מִמֶּזֶר קָנְסָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף. אֲבָל הַבִּשְׁת
וְהַפָּגֶם וְהַצָּעַר אֵינָן שׁוֹיִן לְכָל וְצָרִיכִין שׁוּמָא:

ג. שור שהזיק שלא בכוונה אדם מחלוקת ר"ש ור"י בב"ק במ"ד ע"ב והלכה כר"י. ואם
תם משלם חצי נזק, משנה וברייאת בדף ל"ג ע"א וכחכמים.
ס. ממשנה פ"ו ע"א.